

Régiók Bizottsága vélemény – Tárgy: Bővítési csomag 2005 – 2005/ELAR/001 és „A Bizottság közleménye – A nyugat-balkáni országok az Európába vezető úton: a stabilitás megszilárdítása és a jólét megteremtése”

(2007/C 51/03)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA,

tekintettel „A nyugat-balkáni országok az Európába vezető úton: a stabilitás megszilárdítása és a jólét megteremtése” című európai bizottsági közleményre (COM(2006) 27 final),

tekintettel az Európai Bizottság 2006. január 27-i határozatára, amely szerint az EK-Szerződés 265. cikkének első bekezdése alapján kikéri a Régiók Bizottsága véleményét e tárgyban,

tekintettel elnökének 2006. február 28-i határozatára, amely szerint a „Külkapcsolatok és decentralizált együttműködés” szakbizottságot megbízza e vélemény kidolgozásával,

tekintettel a 2005. évi „Bővítési csomagra” (2005/ELAR/001),

tekintettel véleményére a következő tárgyban: „Javaslat a Horvátországgal létrehozott európai partnerségben szereplő elvekről, prioritásokról és feltételekről szóló tanácsi határozatra”, amelyben azokra az államokra összpontosít, amelyek részt vesznek a stabilizációs és társulási folyamatban (SAP): Albánia, Bosznia és Hercegovina, Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság, valamint Szerbia és Montenegró, beleértve Koszovót – Horvátország kivételével (CdR 499/2004 fin),

tekintettel véleményére a következő tárgyban: „Az Európai Unió helyi és regionális önkormányzatainak szerepe a Nyugat-Balkán demokratikus konszolidációs folyamatában” (CdR 101/2003 fin), ⁽¹⁾

tekintettel véleményére a következő tárgyban: „Az Európai Bizottság közleménye az Európai Parlament, a Tanács, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság és a Régiók Bizottsága számára – »Párbeszéd az Európai Unió és a tagjelölt országok civil társadalmi között»” (CdR 50/2006 rev. 1),

tekintettel az EU-tagállamok, a csatlakozó országok, a tagjelölt országok és a nyugat-balkáni potenciális tagjelölt országok külügyminisztereinek 2006. március 11-i salzburgi találkozásán elfogadott EU/Nyugat-Balkán közös sajtóközleményre, amely nyomatékosítja a nyugat-balkáni államok európai jövőképét, és a 2003-as theszaloníki EU-csúcstalálkozó eredményeivel összhangban megerősíti az EU-tagságot mint végső célt,

tekintettel az Európai Bizottság és 40 partnerország, illetve -szervezet által 1999. június 10-én alapított „Délkelet-európai Stabilitási Paktumra”, amely a konfliktusok elkerülését és a Balkán újjáépítését szolgálja,

tekintettel az Európai Parlament 2006. március 16-i állásfoglalására ⁽²⁾, amely az Európai Bizottság bővítésről szóló stratégiai dokumentumához készült,

tekintettel „Az Európai Unió helyi és regionális önkormányzatainak szerepe a demokrácia megerősítésében a Nyugat-Balkánon” elnevezésű konferencia zárónyilatkozatára (Pristina, 2005. június 22., CdR 145/2005),

tekintettel a CONST szakbizottság „A helyi és regionális önkormányzatok hozzájárulása a kisebbségek védelméhez és a megkülönböztetés elleni politikákhoz” elnevezésű konferenciájának következtetéseire (Bécs, 2006. március 17.),

tekintettel a Kisvállalkozások Európai Chartájára és a Kis- és Középvállalkozások Európai Chartájának moldovai és nyugat-balkáni megvalósításáról szóló jelentésre (SEC 2006 (283)),

tekintettel a „Külkapcsolatok és decentralizált együttműködés” szakbizottság 2006. június 22-én elfogadott véleménytervezetére (CdR 115/2006 rev. 1., előadó: Franz Schausberger (AT/EPP)),

⁽¹⁾ HL C 73., 2004.3.23., 1. o.

⁽²⁾ Brok-jelentés, A6-0025/2006

mivel az RB egy másik véleményében kizárólag Horvátországgal foglalkozik, ezen véleményében mindenekelőtt a Nyugat-Balkán többi országára, azaz Albániára, Bosznia és Hercegovinára, Montenegróra, Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaságra, valamint – Koszovót is beleértve – Szerbiára összpontosít,

2006. október 11–12-én tartott 66. plenáris ülésén (az október 11-i ülésnapon) elfogadta az alábbi véleményt.

1. A Régiók Bizottsága álláspontja

1.1 Általános megjegyzések

A Régiók Bizottsága

1.1.1 a nyugat-balkáni államok további fejlődését közös európai békeprojektnek **tartja**, amely teljes egészében megfelel a közösségek megalapításakor megfogalmazott alap gondolatnak, és **hangsúlyozza**, hogy a nyugat-balkáni államoknak saját felelősségi körükön belül és az Európai Unió támogatásával az európai család szerves részeként tartósan a béke, szabadság, biztonság és jólét területévé kell válniuk;

1.1.2 a múlt feldolgozását a nyugat-balkáni államok, népek és etnikai csoportok közötti megbékélés feltételének **tartja**; ebben az összefüggésben **hangsúlyozza**, hogy az érintett államok kötelesek teljes mértékben együttműködni a volt Jugoszláviával foglalkozó Nemzetközi Törvényszékkel (ICTY);

1.1.3 **megerősíti**, hogy az Európai Unió tagság nemcsak a belső piacot vagy a személyek szabad mozgását jelenti, hanem ugyanilyen mértékben az Európai Unió népei és államai által tiszteletben tartott értékeknek elfogadását, mint például az emberi méltóságot, a szabadságot, a demokráciát, az egyenlőséget, a jogállamiságot és az emberi jogok védelmét, beleértve a kisebbségekhez tartozók jogait;

1.1.4 **örömmel fogadja** a politikai és gazdasági reformok terén tett lépéseket, melyek a 2003-ban Thessalonikiben megfogalmazott és 2006. március 11-én Salzburgban megerősített, a nyugat-balkáni államok számára felajánlott európai jövőképben gyökereznek, és **rámutat** arra, hogy a nemzetközi közösségnek és Európának nagy a felelőssége ezekkel az országokkal szemben;

1.1.5 **örömmel fogadja**, hogy a nyugat-balkáni államok ügyével az összes minisztertanács és az Általános Ügyek Tanácsa is foglalkozott, és hogy az eredményeket 2006 júniusában összegzik;

1.1.6 **üdvözli** a stabilizációs és társulási megállapodásról (SAA) szóló tárgyalások felvételét Boszniával és Hercegovinával;

1.1.7 **annak a reményének ad hangot, hogy** a stabilizációs és társulási megállapodásról (SAA) szóló tárgyalásokat Szerbiával azonnal folytatják, amint ahhoz a szerb tárgyalófelek ismét megteremtik a szükséges feltételeket;

1.1.8 **üdvözli** a Montenegróval folytatott, stabilizációs és társulási megállapodásról szóló tárgyalások 2006. szeptember 26-i megkezdését;

1.1.9 **emlékeztet arra**, hogy a nyugat-balkáni államok politikai és adminisztratív szerkezete és hagyományai rendkívül eltérőek – részben regionális és helyi szinten is –, és fejlődési szintjük igen különböző; e tényezőkre az átalakítási, stabilizációs és demokratizálási folyamat során kellő mértékben figyelmet kell fordítani;

1.1.10 **elismeri** Horvátországnak mint a Délkelet-európai Együttműködési Folyamat (SEECF) elnöklő országának munkaprogramját a 2006 májusától 2007 májusáig terjedő időszakra, amely munkaprogram sikere végeredményben a délkelet-európai országok építő együttműködésétől függ, és fontos lépésnek tekinthető az erre a térségre vonatkozó európai jövőkép megvalósítása felé;

1.2 A bővítés kilátásainak alapjai

1.2.1 **támogatja** a nyugat-balkáni államokra vonatkozó, már megfogalmazott európai jövőképet (végső cél: az EU-tagság), ezért a bővítés kilátásainak alapjairól szóló jelenlegi vita nem vonatkozik a nyugat-balkáni államokra. A bővítés ütemezésének tekintettel kell lennie az EU új tagállamokat befogadó képességére;

1.2.2 **elismeri** mindazt a jelentőséget, gazdaságot és értéket, amit a Nyugat-Balkán – azaz az egyes államok és népek – az Európai Uniónak nyújt;

1.2.3 **megerősíti** azt a nézetét, miszerint az alapvető célokról, valamint az Európai Unió hatáiról szóló vitát a szomszédos országokkal való együttműködés lehetséges formáinak (például a szomszédosági politika vagy a kedvezményezett partnerségek) egyidejű mérlegelésével kell folytatni. Ez azt jelenti, hogy az olyan országok, amelyek számára jelenleg nincs kilátásba helyezve a csatlakozás, javaslatot kapnak egy világosan körvonalazott európai gazdasági, politikai és stratégiai kapcsolatra. Ez a „bátorító stratégia” fokozatosan beépíti őket Európa politikai és gazdasági szerkezetébe;

1.2.4 **támogatja** az Európai Parlamentnek az Európai Bizottsághoz intézett kérését, hogy 2006. december 31-re az Európai Bizottság terjesszen elő jelentést az Európai Unió befogadóképességéről, beleértve jellegét és földrajzi határait is, és **kinyilvánítja készségét** arra, hogy hozzájáruljon az Európai Parlament tervezte saját kezdeményezésű jelentéshez ebben a tárgykörben;

1.2.5 **kiemeli** a bővítési folyamat nyilvános támogatottságának jelentőségét a csatlakozó államban és az EU-ban egyaránt, ugyanakkor hangsúlyozza, hogy ez nem lehet a csatlakozás további feltétele.

2. A Régiók Bizottsága ajánlásai

A Régiók Bizottsága

2.1 Stabil helyi és regionális demokrácia; pluralista társadalom

2.1.1 **hangsúlyozza**, hogy a tartós stabilitás kulcsát helyi és regionális szinten a demokratikusan legitimált és a szükséges pénzügyi forrásokkal ellátott politikai intézmények és a teljesítő-képes közigazgatás megteremtése jelenti; ezek biztosítják a szubsidiaritás, polgárközeliség és partnerség alapelveinek alkalmazását, valamint az emberi jogokat és az alapvető szabadságjogokat a polgárok életében;

2.1.2 **hangsúlyozza**, hogy a stabilizációs és társulási megállapodások a jövőbeli EU-tagságra való felkészülés során hosszú távon csak a helyi és regionális önkormányzatok jelentős részvételével lehet sikeres;

2.1.3 **javasolja** ezen nyugat-balkáni államoknak, hogy írják alá, illetve ratifikálják ⁽³⁾ a Határokon Átnyúló Együttműködésről Szóló Európai Keretegyezményt, a Regionális és Kisebbségi Nyelvek Európai Chartáját és a Helyi Önkormányzatok Európai Chartáját, és biztosítsák azok megfelelő alkalmazását; utóbbi a Nemzeti Kisebbségek Védelméről Szóló Keretegyezményre is vonatkozik;

2.1.4 **sürgeti** a nyugat-balkáni országokat, hogy teljesítsék a helyi és regionális szintű hatékony és demokratikus kormányzásról szóló délkelet-európai regionális miniszteri konferencián vállalt kötelezettségeiket (Zágráb, 2004. október 24–25.), és készüljenek fel az iméntit nyomom követő konferenciára 2006. november 8–9-én Skopjében (Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság), a Délkelet-európai Stabilitási Paktum és az Európa Tanács védnöksége alatt;

2.1.5 **felkéri** a nyugat-balkáni államokat, hogy a szubsidiaritás jegyében erősítsék meg az állami szint alatti kormányzást, ehhez teremtsék meg a szükséges jogi kereteket és bocsássák a régiók és az önkormányzatok rendelkezésére azokat az eszközöket, amelyek (kibővített) hatáskörük gyakorlásához szükségesek;

2.1.6 **kéri** a nyugat-balkáni államok kormányát, illetve a regionális és helyi önkormányzatok szövetségeit, hogy működjenek együtt, és dolgozzák ki a regionális és helyi önkormányzatok hatékony szerepvállalásához szükséges „kapacitásfejlesztő” intézkedéseket és programokat; **üdvözi** az Európa Tanács kezdeményezését a helyi közigazgatási reformmal foglalkozó szakértői központ létrehozására (Centre of Expertise for Local Government Reform), és kéri, hogy az Európai Bizottság mérlegelje partnerségek kialakításának lehetőségét a központtal annak érdekében, hogy hatékonyan végrehajthassa támogató programjait;

2.1.7 **ösztönzi** a lakosság összes (nép)csoportja, különösen a kisebbségek (non majority population groups) részvételének ösztönzését és lehetővé tételét a közéletben, a politikai testületekben, a közigazgatási struktúrákban és az állami vállalatokban, valamint

⁽³⁾ Áttekintés a ratifikálások állásáról az Európa Tanács egyezményekkel foglalkozó irodájának honlapján: <http://conventions.coe.int>.

a közösségek egymás közötti párbeszédének és együttműködésének erősítését, különösen a vegyes lakossággal rendelkező területeken, és ennek érdekében szorgalmazza középtávú stratégiai tervek kidolgozását és végrehajtását;

2.1.8 **ajánlja**, hogy használják fel a tagállamok régióinak az emberi jogok figyelembevételével és a kisebbségi jogok védelmével kapcsolatos politikai során szerzett tapasztalatait; hosszú távon csak a kis területen határos és a lakosság által elfogadott és támogatott jogalap és politika működőképes;

2.1.9 az EU-csatlakozási folyamatban komoly ösztönzöt **lát** a különféle népcsoportok együtt-, illetve egymás mellett élésének elfogadásához; **utal rá**, hogy a népcsoportokkal kapcsolatos kérdések megoldása az összetett jogi helyzet, valamint az eltérő települési szerkezetek miatt minden esetben egyedi megközelítést igényel;

2.1.10 az Európai Unió által alkalmazott eszközök fenntartható hasznosításához **elengedhetetlennek tartja**, hogy a nyugat-balkáni államokban levő régiók, helyi önkormányzatok és csúciszervezeteik részt vegyenek az összes közösségi program kialakításában és megvalósításában, valamint – adminisztrációs kapacitásuk mértékében – a felelősség rájuk történő részbeni átruházását; **emlékeztet arra**, hogy az Unió a politikai és gazdasági reformok támogatásához 2000–2006 között mintegy 5,4 milliárd eurót bocsátott már rendelkezésre; **hangsúlyozza** az elsősorban az előcsatlakozási segély eszközeivel a kapacitásfejlesztő intézkedésekhez adott pénzügyi támogatás folytatásának jelentőségét a partnerségek megerősítése és továbbvitele szempontjából, és a következő pénzügyi időszakban (2007–2013) újabb megfelelő juttatásra **számít** a nyugat-balkáni államok részére;

2.1.11 **támogatja** a régió regionális és helyi önkormányzati képviselőinek párbeszédét a Régiók Bizottságával; **megerősíti** készségét, hogy konzultatív vegyes bizottságokban a csatlakozási kilátásokkal rendelkező államok számára konkrét hozzájárulást nyújt az intézmények felépítéséhez és a régiók nemzeti szövetségei és helyi önkormányzatai számára adminisztrációs kapacitásuk növeléséhez; **azon a véleményen van**, hogy teljesíteni kell a nyugat-balkáni régióknak és helyi önkormányzataiknak az igényt a tagállamokból származó, az igazgatási gyakorlattal kapcsolatos tájékoztatással, politikai tanácsadással és technikai segítséggel összefüggésben;

2.1.12 **ösztönzi** a Régiók Bizottságának, a tagállamok megfelelő tapasztalatokkal rendelkező régióinak, az oktatási intézményeknek ⁽⁴⁾ és különböző európai regionális szervezeteknek, például az Európai Határmenti Régiók Szövetségének a bevonását az igazgatási reformhoz kapcsolódó regionális főiskola létrehozásába (COM 2006/27, 13. oldal); **ajánlja** többek között a „decentralizálás és regionalizálás”, a „regionális és helyi közigazgatás felépítése és irányítása”, a „határokon átnyúló és régiók közötti együttműködés”, valamint a „diverzitás-management” témakörök felvételét a szakképzésbe;

⁽⁴⁾ Lásd pl. a Grazi Egyetem délkelet-európai kiválósági központjának képzési kurzusait (Master in South East European Law and European Integration), Trento, Regensburg, Budapest és Laibach egyetemait (Joint European Master in Comparative Local Development), az Európai Akadémiát Bozenben, a Grazi Egyetemet, az EIPA-t (Master in European Integration und Regionalism), valamint a belgrádi, nisi és újvidéki egyetem „European Intergration” elnevezésű posztgraduális képzését a comói, oderafrankfurti, goriziai, maribori és salzburgi egyetem részvételével (Tempus CD_JEP-190104-2004).

2.1.13 **üdvözli** a 2006. május 30-án Belgrádban rendezett „Regionális kerekasztal” eredményeit, amelyen a résztvevők megállapodtak abban, hogy vállalják egy, maga a régió által fenntartott együttműködési keret kezelését; **kinyilvánítja készségét**, hogy részt vesz a 2008-tól a Stabilitási Egyezmény utódjaként létrehozott regionális együttműködési tanácsok (RCC) munkájában, megosztva a regionális és helyi szint tapasztalatait;

2.2 Határokon átnyúló és régiók közötti együttműködés

2.2.1 **ügy véli**, hogy a nyugat-balkáni államok régiói és települési közötti határokon átnyúló politikai, kulturális, társadalmi és gazdasági együttműködés nemcsak a helyi és nemzeti gazdaságokhoz járulhat hozzá, hanem konkrét eszköze lehet a kölcsönös megértés és bizalom erősítésének is a régióban, és hozzájárulhat az etnikai konfliktusok elkerüléséhez;

2.2.2 **felkéri** az Európai Unión belüli régiókat és helyi önkormányzatokat, hogy twinning-projektek⁽⁵⁾, csereprogramok és szemináriumok keretében nagyobb mértékben adják át a nyugat-balkáni államok regionális és helyi politikusainak és közigazgatásainak konkrét tapasztalataikat; ennek során különösen tanulságosak az EU-ba 2004-ben belépett régiók és helyi önkormányzatok tapasztalatai; **felkéri** az Európai Bizottságot, hogy az Európai Unió folyamatban levő twinning-projektjeit a nemzeti kapcsolattartó irodákon keresztül jobban ismertesse még a régiókkal és a helyi önkormányzatokkal;

2.2.3 **ösztönzi**, hogy uniós és nyugat-balkáni államokból származó európai regionális és települési szövetségek képviselői, a helyi és regionális megbízottak, az igazgatási szakemberek és a tudósok egy találkozó keretében a tapasztalatcsere eredményeit konkrét kapacitásfejlesztésre használják fel, és **emlékeztet** az Európa Tanács⁽⁶⁾ által 2005 szeptemberében kiadott kézikönyvre a helyi demokráciáról (Toolkit of Local Government Capacity-Building Programmes), valamint az Európai Határmenti Régiók Szövetsége (AEBR) által kidolgozott és az Európai Bizottság által kilenc nyelven megjelentetett „A határokon átnyúló együttműködés gyakorlati kézikönyve” című kiadványra;

2.2.4 **felszólítja** a segítségnyújtásért és információcseréért felelős TAIEX-irodát, amely 2004-ben kezdett tevékenykedni a régióban, hogy szolgáltatásait ne csak a központi közigazgatási intézményeknek és vállalkozói szövetségeknek kínálja fel, hanem egyre inkább terjessze ki a régiókra, a helyi önkormányzatokra és azok csúcsszervezeteire is;

2.2.5 **hangsúlyozza** a nyugat-balkáni államok régióinak és helyi önkormányzatainak felelősségét az elűzöttek visszatérése, elhelyezése, oktatása, foglalkoztatása és integrációja tekintetében; ebben az összefüggésben **szükségesnek tartja** a régiók közötti együttműködés erősítését és más államok, régiók és helyi önkormányzatok tapasztalatainak felhasználását;

⁽⁵⁾ Ezen a nemzeti, regionális és települési közigazgatásban dolgozó szakemberek kirendelése értendő, akik tapasztalataikat a nyugat-balkáni államokban a közigazgatás területén konkrét munkahelyeken adják tovább. Ez a 2004 előtti csatlakozási előkészületek során jónak bizonyult.

⁽⁶⁾ Directorate of Co-operation for Local and Regional Democracy

2.2.6 sokat ígérőnek **tartja** a tagállamok külső határain a kis-határforgalom küszöbön álló új szabályozását (COM 2005/56, 2005. február 23.), és a balkáni államok között hasonló szabályozás kialakítását⁽⁷⁾ **javasolja** az Európa Tanács bevonásával⁽⁸⁾;

2.2.7 **javasolja** az Európai Bizottságnak, hogy használja fel a régiós, települési és városi partnerségek támogatásához az RB-tagok, valamint a régiók és helyi önkormányzatok nemzeti és európai szövetségeinek tapasztalatait;

2.2.8 a határokon átnyúló együttműködésben a kisebbségek védelmének korszerű eszközt **látja**, és **utal** a Nemzeti Kisebbségek Védelméről Szóló Keretegyezmény 17. cikkére;

2.3 Gazdaság és foglalkoztatás

2.3.1 **helyesnek tartja**, hogy a gazdasági reformok végrehajtása során az európai intézmények külön figyelmet fordítanak a munkanélküliség, a szociális kirekesztés és a megkülönböztetés elleni küzdelemre és a szociális párbeszéd támogatására, mivel a politikai reformokkal egy időben gazdasági és szociálpolitikai kérdéseket is meg kell oldani (gyengén működő gazdaság; nagy munkanélküliség; nem kellő mértékű szociális kohézió);

2.3.2 ebben az összefüggésben **elengedhetetlennek tartja**, hogy a nyugat-balkáni államokon belül a régiók és helyi önkormányzatok részvételével regionális gazdasági és foglalkoztatási koncepciókat fejlesszenek ki és hajtsanak végre, amelyek célja a gazdaság tartós élénkítése és helyi munkalehetőségek teremtése, valamint a határokon átnyúló összefonódás;

2.3.3 **ajánlja** – a regionális és települési önkormányzatok illetékességének megfelelően és az adott területen már megvalósított pozitív kezdeményezések alapján – üzleti vállalkozás kérdéssel foglalkozó és vállalkozási alapismereteket ismertető tanácsadó központok további fejlesztését vagy kialakítását, ahol még nem léteznek ilyenek, és a vállalkozói szellem támogatását főleg a fiatalok körében (SEC 2006/283), a teherbíró kis- és középvállalati struktúra kiépítése érdekében, amely jelentősen hozzájárul a foglalkoztatáshoz;

2.3.4 **ösztönzi** a helyi és regionális hatóságok támogatását az elektronikus kommunikáció és a fontos gazdasági információkhoz való elektronikus úton történő hozzájutás javítása tekintetében (tanácsadás, kérelmezés, jogi és adózási információk), ezzel hozzájárulva a helyi és regionális gazdasági struktúra kialakításához;

⁽⁷⁾ Értékes vitaalapul szolgálhat az Európai Határmenti Régiók Szövetségének következő dokumentuma: „Ajánlások a határokon átnyúló biztonságért és együttműködésért az EU jövőbeni külső határain, a schengeni egyezmény figyelembevételével”

⁽⁸⁾ Az Európa Tanács miniszteri bizottságának 2003. november 6-i chisnauai politikai nyilatkozata több területen is „regionális egyezmények” megkötését követeli. A tárgyalások előrehaladott állapotban vannak, és megfelelnek az EU előírásainak.

2.3.5 **javasolja**, hogy helyi és regionális szinten fejlesszék tovább a tájékoztatási és vállalkozástámogatási rendszereket; azt **tanácsolja**, hogy regionális kutatás-fejlesztési, valamint oktatás-képzési platformok létrehozása révén egy jövőképet állítsanak szembe az „agyelszívás” problémájával;

2.4 Oktatás és képzés

2.4.1 **állást foglal** egyfelől amellet, hogy hasznosítsák a TEMPUS-program tapasztalatait, amely 2001 és 2005 között 83 millió eurós költségvetést irányzott elő a Nyugat-Balkánon végrehajtandó intézkedésekre, és évente mintegy 250 egyetemi hallgatónak és több mint 1 000 oktatónak nyújtott lehetőséget arra, hogy más államokban tanulhasson, illetve vegyen részt továbbképzésen, másfelől amellet, hogy tovább erősítsék az „Ifjúság” programban való részvétel lehetőségét a vidéki területeken is;

2.4.2 **javasolja**, hogy az Európai Bizottság hozzon létre egy speciális kapcsolattartó pontot az Erasmus Mundus keretein belül, amely lehetővé teszi a régió egyetemi hallgatóinak, hogy posztgraduális tanulmányokat folytassanak európai Masterkurzusokon, különösen olyanokon, amelyek nemzetközi osztályokat és gyakornoki szakaszokat tartalmaznak. Úgy véli, hogy ez a megközelítés elősegíti a kölcsönös kulturális megértést és a gazdasági kapcsolatok fejlődését;

2.4.3 **fontosnak tartja**, hogy kétirányú tanulási folyamatról van szó. Nemcsak a nyugat-balkáni országok polgárai kell, hogy élvezzék az uniós országokban való tanulás lehetőségének előnyeit, hanem az uniós polgárokat is ösztönözni kellene arra, hogy ezekben az országokban tanuljanak;

2.4.4 **szükségesnek tartja**, hogy hajtsák végre a beharangozott könnyítéseket az egyetemi hallgatók és oktatók számára a tagállamokban való tartózkodást illetően, hogy az új generáció előtt európai távlatok nyílhassanak; **emlékeztet** a tervezett vízumkönnyítésekre, mindenekelőtt a diákok részére;

2.4.5 **kéri** az Európai Bizottságot, hogy a műemlékek és a kulturális örökséghez tartozó helyek helyreállítása és újjáépítése során a regionális és helyi önkormányzatokat vonja be az előkészítésbe, a tervezésbe és a megvalósításba;

2.4.6 **rámutat** a térségben rejlő kulturális turisztikai lehetőségekre mint a gazdasági fejlődés eszközeire, ezért bátorítja a kulturális örökség megőrzését célzó törekvéseket, a vidéki területeken is;

2.4.7 **hangsúlyozza**, hogy a művészet és kultúra területén az együttműködésnek fontos szerepe van a nyugat-balkáni államok hosszú távú stabilizálásában, valamint felzárkóztatásukban az Európai Unió művészeti és kulturális együttműködési projektjeihez;

2.4.8 **ösztönzést szeretne adni ahhoz**, hogy fontolóra vegyék – elsősorban a nyugat-balkáni ifjúságot megcélzó kiegészítő párbeszéd- és együttműködési platformként – egy „e-Balkán” portál létrehozását. Egy ilyen portál az oktatás és képzés mellett a közvetlen társadalmi és kulturális cserét is elősegíthetné;

2.5 Egyéb politikák

2.5.1 a helyi és regionális önkormányzatokat **emlékezteti**, hogy felelős módon kell eljárniuk a legfontosabb idegenforgalmi övezetekre vonatkozó engedélyek kiadásakor, tekintettel többek között egy természetközeli minőségi idegenforgalom fenntartható jövőbeni kiépítésére;

2.5.2 **kéri** az Európai Bizottságot, hogy a jelenlegi előcsatlakozási és CARDS-rendeleteket (*) felváltó előcsatlakozási támogatási eszköz (IPA) alkalmazása során vegye figyelembe a CARDS-program értékelését, amely kimondottan felszólít e program tervezésének és irányításának jelentősebb decentralizálására. A CARDS regionális dimenziója viszonylag gyenge, hiányzik a stratégiai irányítás és a helyi partnerek nehezen hozzáférhetőként jellemzik. Ezt a kritikát figyelembe kell venni a nyugat-balkáni államok továbbfejlesztésénél;

2.5.3 **felkéri** a Nyugat-Balkán államait, hogy reformjaik során vegyék figyelembe a lisszaboni célkitűzéseket az Európai Tanács 2006. március 23–24-i aktualizálása fényében, és vonják be a regionális és helyi szintet a koncepció kialakításába és a végrehajtásba; egyben átfogó stratégiai terv kidolgozását **ösztönzi** a regionális fejlesztés érdekében;

2.5.4 **javasolja**, hogy a környezetvédelmi kérdésekben az adott államon belül illetékes hatóságok (többnyire régiók és helyi önkormányzatok) vegyenek részt az Európai Környezetvédelmi Ügynökség fontosabb tevékenységeiben. Az Ügynökség a PHARE és a CARDS 2005 programok keretében 2006-tól kezdve válogatott közösségi szerveken keresztül támogatja a szóban forgó országok munkaprogramjait;

2.6 Tájékoztatás és kommunikáció

2.6.1 **emlékeztet** arra, hogy a tárgyalások teljes időtartama alatt figyelembe kell venni az EU befogadóképességét, ugyanakkor **hangsúlyozza**, hogy ez nem jelent új csatlakozási feltételt, és az előrehaladást átlátható kritériumok – és nem politikai megítélések – alapján kell értékelni. **Követeli**, hogy kezeljék őszintén az EU tagállamaiban és az európai partnerországokban élők elvárásait;

2.6.2 **felkéri** a tagállamokat és az európai intézményeket, hogy a bővítési folyamattal összefüggésben intenzívebb kommunikációval tájékoztassák a polgárokat a tárgyalásokról, mint azt Románia és Bulgária esetében tették (amikor is az Európai Konventben az alkotmányról szóló vita miatt ez a kérdés háttérbe szorult), és hogy a régiók és a helyi önkormányzatok (az RB-n keresztül) vegyenek részt a tájékoztatási koncepciók és intézkedések kialakításában és megvalósításában, mivel ezek érik el legkönnyebben a polgárokat és rendelkeznek helyi és regionális médiakapcsolatokkal;

2.6.3 **emlékeztet** annak szükségességére, hogy a közösségi intézmények és a nyugat-balkáni országok az integrációs folyamat keretében jobban tájékoztassák a polgárokat a mindkét oldalt érintő célokról, tartalmakról és követelményekről, annak megakadályozása érdekében, hogy a polgárok az integrációs folyamatot „kívülről” vagy „felülről” jövének tekintsék, és újból **utal** a régiók és helyi önkormányzatok fontos szerepére a kommunikációs tevékenységekben;

(*) CARDS – Közösségi segítségnyújtás az újjáépítéshez, fejlesztéshez és stabilizáláshoz

2.6.4 **támogatja** a civil társadalommal folytatott párbeszéd kiterjesztését a nyugat-balkáni államokra, amelyet szabad, független és professzionális médiumokon keresztül is folytatni kell; **javasolja**, hogy a nyugat-balkáni államok mielőbb részt vehessenek az aktív uniós polgárság területén tevékenykedő szervezetek támogatását célzó közösségi cselekvési programban (állampolgári részvétel);

2.7 Albánia

2.7.1 **támogatja** az Európai Bizottság javaslatát, hogy a korrupció megszüntetésére és leküzdésére irányuló albán cselekvési tervet ne csak a nemzeti közigazgatásra korlátozzák, hanem terjesszék ki regionális és helyi szintre is (COM 2005/1421, 18. oldal);

2.7.2 **javasolja** a régiók közötti és határokon átnyúló együttműködés erősítését, mindenekelőtt az EU-tagállamokhoz tartozó szomszédos régiókkal;

2.7.3 **támogatja** az Európai Parlament követelését a korrupció elleni harc megerősítésére, a médiumok garantált szabadságára és az európai normáknak megfelelő választójogra vonatkozóan;

2.8 Bosznia és Hercegovina

2.8.1 örömmel **veszi tudomásul**, hogy Bosznia és Hercegovina különleges hatáskörrel felruházott regionális szinttel rendelkezik, amely fontos szerepet játszik az etnikai problémák megoldásában; **utal rá**, hogy ebben az erősen regionalizált államban a struktúrák pénzügyi teljesíthetőségét és hatékonyságát is javítani kell – tekintettel arra, hogy hiányzik a decentralizáció politikai hagyománya, illetve kultúrája;

2.8.2 **szükségesnek tartja** az alkotmányreformot az állami intézmények fejlesztésének céljából, és **elvárja**, hogy létrejöjjenek a feltételek a 2006 októberére tervezett választások szabályos lebonyolításához;

2.8.3 **emlékeztet** a szövetségi államokból (pl. Belgiumból) származó regionális megbízottak tapasztalataira és ismereteire a jogi alapok és folyamatok javítására vonatkozóan a teljes állam és a különböző tagolódások (entitások és kantonok) között, és **meggyőződése**, hogy innovatív megoldásokra van szükség;

2.8.4 **üdvözli** a rendszeres gazdaságpolitikai párbeszédet kiterjesztését Boszniára és Hercegovinára;

2.8.5 **követeli** a menekültek és elűzöttek integrációjának támogatását a városokban és a vidéki településeken; lásd a 2005. január 31-én Horvátország, Bosznia és Hercegovina, valamint Szerbia és Montenegró között kötött visszafogadási megállapodást;

2.9 Szerbia

2.9.1 **sajnálatosnak tartja**, hogy nem éltek azzal a lehetőséggel, hogy az új szerb alkotmány elfogadásakor erősítsék a decentralizációs folyamatot; és **azon a véleményen van**, hogy az autonómia további erősítése az egész állam kohézióját erősítené;

2.9.2 **kiemeli** a Vajdaság autonóm régió soknemzetiségű jellegének jelentőségét és üdvözli a kölcsönös bizalom és tolerancia e régióban tapasztalható szellemét, valamint a különféle nemzeti csoportok politikai döntésekbe való bevonásának módját;

2.9.3 **üdvözli** a Vajdaság autonóm régió számos, az európai integrációs folyamat jegyében zajló, határon átnyúló, regionális és régiók közötti együttműködéssel kapcsolatos tevékenységét, és ezért **síkra száll amellett**, hogy a regionális és helyi önkormányzatokat nagyobb mértékben bevonják a további SAA-tárgyalásokba;

2.9.4 **határozottan ajánlja**, hogy kommunális reform révén erősítsék a helyi politikai intézményeket, illetve közigazgatásokat, és bocsássák rendelkezésükre a szükséges eszközöket, mivel ez, valamint a regionális szint erősítése megfelel a szubszidiaritás, a polgárközeliség és a partnerség alapelveinek, és tehermentesíti az állam egészét;

2.9.5 **elvárja**, hogy Szerbia mielőbb aláírja a Határokon Átnyúló Együttműködésről Szóló Európai Keretegyezményt és ratifikálja a Helyi Önkormányzatok Európai Chartáját;

2.9.6 **bátorítja** Szerbia hatóságait, hogy teremtsék meg a feltételeket a stabilizációs és társulási megállapodásról (SAA) szóló tárgyalások folytatásához azáltal, hogy együttműködnek az egykori Jugoszláviával foglalkozó, Hágában székelő Nemzetközi Bírósággal;

2.10 Koszovó

2.10.1 **úgy látja**, hogy Koszovó státuszának európai jövőképpel együtt járó megoldása és a különböző nemzetiségű polgárok jogainak hosszú távú rendezése a tartós megbékélés feltétele; **számít arra**, hogy az Egyesült Nemzetek égisze alatt Bécsben megrendezésre kerülő közvetlen beszélgetések⁽¹⁰⁾ 2006 végére megoldást hoznak;

2.10.2 **elvárja** egyfelől az alkotmányos rendelkezések sikeres végrehajtásának biztosítását helyi szinten – méghozzá olyan hatékony decentralizációs modell segítségével, amely tartósan szavatolja a kisebbségek és a népességcsoportok jogait –, másfelől a rendkívül hiányos jogállamiság és jogbiztonság javítását, a kisebbségek erőteljesebb politikai képviseletét és a jobb kisebbségvédelmet (kisebbségi nyelvek);

2.10.3 **határozottan sürgeti** a koszovói szerbek és a koszovói albánok közötti kapcsolatok javítását, az összes csoport bevonását a demokratikus és közigazgatási életbe, és a kisebbségek védelmének biztosítását;

2.10.4 **elengedhetetlennek tartja**, hogy a települések szintjén erősítsék az adminisztrációs kapacitást, mindenekelőtt a gazdaság fejlesztését és a szervezett bűnözés elleni küzdelmet és a pénzügyi bűncselekményeket érintő stratégiára vonatkozó koncepció kialakítása tekintetében (COM 2005/561, 33. oldal);

2.10.5 különösen **fontosnak tartja** az állam által a településeknek nyújtott szolgáltatások javítását, a „párhuzamos struktúrák” kialakulásának, illetve megszilárdulásának megakadályozása érdekében;

⁽¹⁰⁾ Ezek alapjául az USA-val, az Egyesült Királysággal, Németországgal, Franciaországgal, Olaszországgal és az Orosz Föderációval kapcsolatot tartó csoport által készített irányelvek („Guiding Principles”) szolgálnak.

2.11 Montenegró

2.11.1 **elvárja**, hogy a 2006. május 21-i népszavazás eredményét minden fél elismerje és végrehajtsa; minden érintettet arra **szólít fel**, hogy építő jellegű párbeszédet folytasson az együttélésről;

2.11.2 **üdvözli**, hogy a 2006. május 21-i népszavazás Montenegró függetlenségéről a nemzetközi és európai normáknak megfelelően demokratikus, átlátható és korrekten zajlott, ahogyan ezt a Régiók Bizottságának a népszavazáson most először megfigyelőként részt vevő képviselői is fenntartások nélkül megerősítették;

2.11.3 **üdvözli**, hogy Montenegró lakossága rendkívül nagy arányú részvételével (86,5 %) bizonyította demokratikus felelősségvállalását és érettségét, ami megerősíti az eredmény legitimitását;

2.11.4 a függetlenséget támogatók 55,5 %-os győzelme alapján **úgy látja**, hogy a függetlenség megvalósításában a függetlenség támogatóinak és ellenzőinek egyaránt feladata a szoros együttműködés mind egymással, mind pedig Montenegró és Szerbia között;

2.11.5 minden érintettnek azt **ajánlja**, hogy a függetlenedési folyamatban tekintszen el a különálló akcióktól, és minden szükséges lépést hangoljon össze;

2.11.6 **elvárja**, hogy az új állam, Montenegró, mielőbb írja alá és ratifikálja a Határokon Átnyúló Együttműködésről Szóló Európai Keretegyezményt, a Regionális és Kisebbségi Nyelvek Európai Chartáját, a Helyi Önkormányzatok Európai Chartáját és a Nemzeti Kisebbségek Védelméről Szóló Keretegyezményt;

2.11.7 Montenegró hatóságainak **ajánlja**, hogy haladéktalanul dolgozzák ki Szerbiával a közös határ (Szandzsák) menti, határokon átnyúló regionális együttműködés modelljeit, és erre törekedjenek a többi szomszédos állammal is, így Boszniával és Hercegovinával, Albániával, valamint Koszovó autonóm régióval;

2.11.8 **kéri** az EU intézményeit, hogy támogassák az új államot a békés államszakadáson keresztül a függetlenséghez vezető úton;

2.12 Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság

2.12.1 **üdvözli** Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság tagjelölt státuszának odaítélését mint az ohridi megállapodás végrehajtása során elért haladás elismerését; a stabilitás javításának

alapként azonban **sürgeti** az ohridi keretegyezmény maradéktalan megvalósítását a nemzetközi közösség támogatásával;

2.12.2 a legutóbbi parlamenti választásokkal kapcsolatos erőszakos cselekmények után minden politikai erőtlől **elvárja**, hogy megteremtse a demokratikus választások jövőbeli erőszakmentes, az európai normának megfelelő végrehajtásának feltételeit;

2.12.3 **támogatja** a helyi önkormányzatok és pénzügyi ellátottságuk további erősítését, mert ez hozzájárult az etnikai csoportok közötti bizalom erősödéséhez;

2.12.4 sürgősen **szükségesnek tartja** a helyi adminisztrációs kapacitás erősítését, mivel ez feltétele az adók kivetése és az illetékengedélyezés decentralizálásának (ami a települések számára pénzügyi forrást jelent); **osztja** az Európai Bizottság aggályait, hogy a településeknek járó pénzügyi források nem elegendők a jövőbeli programoknak és projekteknek a Strukturális Alapok és a Kohéziós Alap keretében történő társfinanszírozásához, ill. a környezetvédelem területén fennálló hatáskörük érvényesítéséhez (SEC 2005/1425, 140. oldal) és **ösztönzi**, hogy a környezetvédelmet mint több területet átfedő témát jelentősebb mértékben vonják be a települések által kezelt más politikákba – ilyen a területrendezés kérdése;

2.12.5 **támogatja** az Európai Bizottság javaslatát, hogy tegyék világosabbá az állam és a települések közötti közvetítő eljárást (SEC 2005/1425, 21. oldal), és **elengedhetetlennek tartja** a nemzeti és helyi szintek közötti rendszeres és strukturált együttműködést (SEC 2005/1425, 120. oldal);

2.12.6 **szükségesnek tartja**, hogy a szabályos közigazgatás feltételeként teremtessenek működő pénzügyi ellenőrzést belső revízióval, alakítsanak ki kapacitást a közpénzekkel való visszaélés megakadályozására; valamint hozzanak következetes intézkedéseket a helyi szintű korrupció megfékezésére;

2.12.7 intézkedéseket **ösztönöz** a vidéki területek, valamint a gazdaság és a mezőgazdaság megerősítésére (ilyen intézkedés lehet pl. bankfiókok nyitása a vidéki területeken, állami tulajdonú mezőgazdasági területek bérbeadása vagy eladása gazdáknak), hogy ki lehessen használni az önellátás meglévő lehetőségeit;

2.12.8 **reméli**, hogy az ENSZ égisze alatt tárgyalat névkérdés mielőbb véglegesen és minden felet kielégítő módon megoldódik.

Kelt Brüsszelben, 2006. október 11-én.

a Régiók Bizottsága
elnöke
Michel DELEBARRE